

Jegybanki hitelek kamatai

Az utóbbi hónapokban a pénzpiac — a jegybanki refinanszírozási hitelek kamatainak változatlan szintje ellenére — jelentősen emelkedtek a hitelkamatok. Ezért a Magyar Nemzeti Bank — a pénzpiaci egyensúly előmozdítása érdekében — október 1-jével 2 százalékkal emeli egyes jegybanki hitelek kamatát.

A folyószámlahitel jelenleg 11 százalékos kamata 13 százalékosra nő, és a sávok kamatok is ugyanilyen mértékben emelkednek. A hosszú lejáratú jegybanki hiteleknek a 12 százalékos kamata 14 százalékosra nő. A váltó használatának előmozdítása érdekében nem módosul a váltó-viszontleszámlázási kamatláb és a speciális (például exporthoz kapcsolódó) hitelek kamata, beleértve az állami költségvetés-

nek nyújtott kölcsönök kamatát is.

Mint hogy a szabadon elhelyezett betétek kamatai — a piaci változásokat is figyelembe véve — alacsonyok, a jegybank a lekötési időtől függően, 3–5 százalékkal emeli e betétek kamatait.

Ennek megfelelően az MNB október 1-jétől a szabadon elhelyezett betétek után három hónapos lekötés esetén évi 8 százalékos, 6 hónap után 9 százalékos, 9 hónap után 10 százalékos, egyéves lekötésnél 12 százalékos, kétéves lekötésnél 13,5 százalékos kamatot fizet.

A kamatemelés várhatóan csökkenti a jegybanki hitelek iránti keresletet, és ez elősegíti általános egyensúlyi célkitűzéseink megvalósítását. (MTI)

Vegyres vállalat

Marjai József miniszterelnök-helyettes, kereskedelmi miniszter fogadta Hans Rausingot, a Tetra Park nemzetközi élelmiszer-ipari csomagolóeszköz gyártó konszern elnökét. A Tetra Park több mint kétfélmilliárd forintot beruházást igénylő vegyres vállalat magyarországi alapításáról tárgyal. A vegyres vállalat elsősorban folyékony élelmiszerek töltésére alkalmas, világszínvonalú csomagolóanyagokat kíván gyártani, s a felhasználók számára műszaki segítséget, töltőgépeket biztosít. A vállalatot a szükséges gépekkel és technológiával a konszern látja el.

Elnökségi ülés

Az egyesületi és gyülekezési jogról szóló törvénytervezeteket 52 — megyei, városi és községi szintű — vitakörben beszélték meg. Ezek összegzésére, került sor tegnap a Hazafias Népfőnt megyei elnökségének ülésén. Nagy István az elnökség nevében köszönetét fejezte ki a jogászoknak és a közreműködőknek, valamint a szegedi és a megyei napilap, tévé, rádió, újságíróknak, hogy a vitát nyilvánossá tették. Végül az elnökség megyei cigánytanács megalakításáról határozott.

A viták eredménye

Beszélgetés Schmidt Józseffel, a városi pártbizottság titkárával

Közismert, hogy Szeged kommunistái az országban elsők között döntöttek úgy: a megújulás helyi tennivalóit városi pártterülethez határozzák meg. A tanácskozás dokumentumtervezetét széles körű előkészítés után bocsátotta vitára a városi pártbizottság, s most, egy héttel a nagy érdeklődéssel várt értekezlet előtt arról kérdeztük Schmidt Józsefet, a városi pártbizottság titkárát — milyen politikai hangulatban folytak az elemzések, mennyire tekinthető aktívnak a szegedi párttagság.

— Mielőtt rátérnék a konkrét kérdésre, szólni szeretnék arról, hogy bár a nyilvános vitákat augusztus végétől a dokumentum nyilvánosságra hozatalától számíthatjuk, az összegzés kialakítása, a nézetek egyeztetése már jóval korábban elkezdődött. Előbb az egyes csztályok állították össze a tervezet vázlatát, majd többször megtárgyalta a végrehajtó bizottság, s a pártbizottság is. E tanácskozáson született az a döntés is: ki kell kérnünk a legszélesebb nyilvánosság véleményét, hogy valamennyi használható javaslat beépülhesen a dokumentumba.

A vita végül is három szálon futott az elmúlt hetekben. Pártbizottságunk tizenöt tanácskozást szervezett, amelyek során a munkások képviselői mellett elmondták véleményüket a felsőoktatásban dolgozók, a kutatók, pedagógusok, műszaki értelmiségiek, községi vezetők, köznevelődési dolgozók, KISZ-esek, a sajtó vezető munkatársai. Szeged jeles közéleti személyiségei, a Hazafias Népfőnt aktivistái, s megvitattuk a dokumentumtervezetet pártönkivüliekkel is.

A városi fórumok mellett az üzemi, intézményi pártbizottságok nagy többsége is megtárgyalta a vitaanyagot, s a hozzájuk eljuttatott közel száz jegyzőkönyvből kiderül: minden réteg nagy aktivitással, őszintén és kritikusan mondott véleményt.

Szólnék egy új kezdeményezésünkről — fogadónapokat tartottunk a pártbizottsággal azzal a céllal, hogy ott is feljegyezhesük a hozzájuk forduló véleményét. Nos, talán a kezdeményezés újszerűsége miatt, netán azért, mert saját munkahelyén is mindenki szót kaphatott, a fórum nem vált tömegessé, mindössze húsz párttag szóbeli, illetve írásos véleményét összegeztük.

A tanácskozások hangulatát pedig így jellemezhetném röviden: a mai társadalmi, politikai helyzetből adódóan mindenhol a problémaérzékenység dominált, a felvetések kritikusak voltak, s itt-ott indulatos hangulatot is tapasztalhattunk.

— A különböző rétegek valószínűleg más-más fejezetre helyezték a hangsúlyt, de alighanem volt olyan része a dokumentumtervezetnek, amely munkahelytől, kortól, foglalkozástól függetlenül minden vitázót véleményalkotásra készítetett...

— Ha az általános véleményeket összegezzük, talán azazal kell kezdeni, hogy minden fórumon pozitívan értékelték a pártterülethez összehívásának tényét, valamint azt, hogy a dokumen-

tum végleges kialakítása a széles nyilvánosság bevonásával történik. E nézetazonosság mellett azonban tartalmi kérdésekben már a legszélesebb vélemények jelentkeztek. Így például az elemző részt sokan jónak, kritikusnak, vitára alkalmasnak minősítették, míg mások azt mondták: nem felel meg a mai kor követelményeinek, mert leltárszerű, túl sokat markol, de nem fordít kellő hangsúlyt a részletekre. Érdekes volt a gazdasággal foglalkozó rész megítélése. Egyesek szerint alapsabb elemzésre van szükség, mások viszont a leírtakat is túl soknak tartják kimondva: ne vállaljon ennyit magára a párt a gazdaság ügyeiről, inkább arról dolgozzon ki stratégiát, hogyan viszonyuljanak az alsóbb szintű pártszervek a változó irányváltáshoz, az új gazdasági szabályozókhoz.

A dokumentum feladataikat összegző részét általában gyengébbnek ítélték a vitákban résztvevők, mint az elemző fejezetet. Túl általánosnak találták, s úgy vélték sokan — nem ad olyan módszerbeli javaslatokat, amelyek segítenék a pártszervezeteket a konkrét tennivalók végrehajtása során. Elhangzott ilyen vélemény is: nem túrközi az új gondolkodást. Míg a végleges vélemény így hangzott: talán nem is akar a pártbizottság új módon gondolkodni? Erős volt az a vonal, amely a fő irányvonal megjelölését kérte keretjelleggel, s hogy szólna azokról a konkrét feladatokról, amelyekben új álláspontot kell kialakítania a pártbizottságnak.

— Az általános értékelés után szóljunk a részletekről is: arról, milyen konkrét területeket vitattak legelőbb az elmúlt hetek során.

— E sort kezdem az erkölcsi, etikai problémák felvetésével. Az utóbbi időben felszínre került ügyek miatt is fogalmazódottak ilyen vélemények: olyan viszonyokat kell teremteni, amelyek lehetővé teszik a visszaéléseket, s garantálják azt, hogy a párt időben s kellő erővel lép fel az elítélhető magatartású vezetőkkel szemben. A törvénysértést eikövetőket, erkölcsi normákat sértőket, hatalommal visszaélőket felelősségre kell vonni, ügyüket nyilvánosságra hozni, mert enélkül nem állítható vissza a vezetés hitele, a politika iránt megrendült bizalom — mondták sokan a vitákon.

Másik, sokat vitatott téma volt az ifjúsáspolitikai rész. A kérdés pedig így hangzott: dolgozzuk ki részletekben, s helyi feladatmeghatározással egészüljön ki. E pontnál is kiderült, sokan túlértékelik a városi pártbizottság lehetőségeit, s olyat is számon kérnek, amelyet nem vállalhat magára egy területi pártbizottság. Így például az ifjúságpolitika ellentmondásai éppúgy országos döntéseket igényelne, mint mondjuk az adórendszer, az oktatáspolitikai vagy a nyugdíjasok

helyzete — hogy csak néhány konkrétumot említsék a felvetések közül.

Tovább folytatva a sort: sokan hiányolták a környezetvédelem és a sport helyzetének elemzését, s legalább ennyien mondták véleményét a pártapparátusról, a párttestületek munkájáról is. Ez utóbbi témakörben éles bírálatok is elhangoztak, így például túl nagyok tartják sokan az apparátus létszámát, s hatalmát. Az igények pedig így foglalhatók össze: kisebb, jobban felkészült és irányított, szolgáló apparátus kell, amely a testületek döntéseit csak előkészíti, s a feladatok végrehajtását szervezi. A testületekről szólva pedig ilyen bírálatokat jegyezhetünk fel: nem ismert eléggé a munkájuk, elégtelennek tartják az ertől szóló nyilvánosságot, keveset tudnak egyes vezetők tevékenységéről, a vitákban képviselt álláspontjáról, s kevés információt kap a tagság a döntésekről is.

— Ennyi felvetés után alighanem alaposan át kellett fogalmazni a dokumentumtervezetet...

— Valóban így van. Az elemző rész tömörebb lett, s bizonyos tekintetben alapsabb is. Ahol lehetett a gondok okait is felvillantottuk a ténymegállapítás mellett. Nagyobb súlyt kapott a várospolitika, az ifjúság problémája, s még erőteljesebb a pártmunkával foglalkozó fejezet.

A dokumentumtervezet feladatai része két szempontból is lényegesen változott. Az egyik: középpontba kerültek a pártbizottság feladatai, az, milyen irányban és módon kell az egyes területekkel foglalkozni, s hogyan lássa el saját tennivalóit. A másik: a konkrét feladatokat egy külön pontban foglaltuk össze. Itt többek közt ez olvasható: a pártmunka társadalmisításának lehetőségei, az apparátus létszáma, teendői, szervezeti és működési rendje... a nyilvánosság bővítése, a politikai információs rendszer javítása... várospolitikai, gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási és környezetvédelmi koncepció kialakítása... a választásokkal összefüggő politikai feladatok... az ifjúság körében végzett politikai munka feladatai.

— Ha már szóba került ismét az ifjúság, had kérdezzem meg: mi a véleménye arról, hogy a városi pártterülethez kapcsolódva tényleg szervez a KISZ a tanácskozás előestéjén, a reformpárti küldötteket támogatva, valós megújulás mellett kiálló tanácskozást követelve.

— Mindenképp el kell fogadnunk azt a tényt, hogy mai megváltozott világunkban a politizálás új formái alakulnak ki, netán már elfeledett módszerekkel élnek egyes csoportok véleményük hangszólóvá érdeklődésükben. Szerintem ezeket a próbálkozásokat támogatnunk kell, s ez különösen igaz a KISZ-esek kezdeményezésére, hiszen ha azt akarjuk, hogy a haladó reformokat támogató irányzat kerüljön fölénybe, az utcai politizálás eszközeivel is élni kell.

A pártterületheztől egyébként az idősebbek is reformgondolkodást várnak el, azt, hogy ez a tanácskozás ne egy korszakot lezáró vita legyen, hanem olyan fórum, amely az újfajta politizálás kibontakozását segíti.

Bátyi Zoltán

Magyar—finn tárgyalások

Budapesten tartotta ülését szeptember 25. és 30. között a magyar—finn mezőgazdasági élelmiszer-ipari és erdőgazdálkodási munkacsoport. A küldöttség, Szabó Ferenc mezőgazdasági és élelmiszerügyi államtitkár és Reino Uronen finn mező- és er-

dőgazdasági államtitkár vezetésével megvitatták a gazdasági és műszaki-tudományos kapcsolatok továbbfejlesztésének kérdéseit. Megállapították: a közvetlen vállalati kapcsolatok kibontakoztatásában nagy tartalom van.

Ősz és reménysugár

A megye közigazgatási és gazdasági kérdések iránt érdeklődők az elmúlt években megszokhatták, hogy októberben, őszi közigazgatási napok címen, előadások, viták, könyvbemutatók sorozata kerül megrendezésre. Így lesz ez idén is. A nyitóelőadás október 4-én, kedden lesz, az MTESZ székházában, Bartha Ferenc, az MNB elnöke a vállalati stratégia és a szocialista piacgazdaság összefüggéseiről fog előadást tartani.

A megyei közigazgatási napokat nem véletlenül rendezzük éppen októberben. Az elmúlt években, a rendezvénysorozat sajátos funkciói folytán, ez az időszak volt az optimális. Egy olyan gazdasági mechanizmusban, ahol a tervutasításos rendszert felváltotta a direkt irányítás központi szabályozókra és kézi vezérlésre alapozott változata, az év vége az izgalommal teli várakozások, az információéhség időszaka a gazdálkodók számára. Ezért volt szerencsés az elmúlt években októberre tenni a közigazgatási napokat. A döntés-előkészítési procedúra utolsó szakaszában megismerkedhettünk a következő évi gazdaságpolitikai elképzelések kontúraival, betekintést kaptunk az új szabályozókba, esetleg az intézményrendszer — többnyire szintén januártól esedékes — változásaiba. A szakemberek tehát mindenekelőtt hasznos információkat nyertek, de a beleszólás, vagy a szabályozóalku illúzióját is átélhették rendezvényeinken. Tényleges igény éltette tehát a közigazgatási napokat. Ezt bizonyította a rendezőket sikerélményekre jogosító nagy érdeklődés.

Nyilvánvaló azonban, hogy most másra, pontosabban szólva, másra is igény van. Kétségtelen tény, hogy az idén is hasznos lesz a rövid távra szóló, a jövő évi gazdálkodási feltételeket meghatározó, központi döntésekről megalapozott információkat és „füleket” feldolgozni. Az év vége felé haladva, a gazdálkodók most is úgy várják az új szabályozókat, mint a totózik vasárnap este a helyes tipposzlopot. (Hasonlóak a beleszólás és a nyerevény esélyei is.)

Az ilyenfajta igény ma is természetes módon jelentkezik, hiszen a gazdasági állami irányításának rendszere lényegileg nem változott az elmúlt évben sem. A piacgazdaság irányába mutató bizonytalanság, felemás intézkedések és spontán események hatását rendre keresztelzi az egyre fokozódó költségvetési terror. A vállalatok számára így ma is fontosabb a „szabályozókutatás”, mint a piacutatás.

A mechanizmusban bekövetkezett változások összhatása azért mutatja szükségességét a megmerevedés jegyeit, mert a gazdaságpolitikai prioritások sem változtak az elmúlt, sorsdöntőnek tartott hónapokban. Oriási az elmúlt évtizedekben a csőd irányába felgyorsított gazdasági szerelvény ereje, s bár az év vége sorsdöntő teljesítő kormány ösztönének tüdő elszántsággal próbálja megállítani, egyelőre lassítani sem sikerült. A szerelvény egy olyan kényszerpályán robot, amelyen nincs váltó. Pályát kéne váltani, de eh-

hez előbb meg kell állítani a szerelvényt, és — bármilyen keserves dolog is — vissza is kell tolni.

A mostani kényszerpályát a torz gazdasági szerkezettel, egy béna és békítő tulajdoni rendszerrel, egy szerencsétlenül importált politikai berendezéssel lehet leglényegretörőbben jellemezni. Egyre nyilvánvalóbb, hogy egy ilyen pályán a túlélést célzó, egyre kétségbeesettebb és egyre reménytelenebb kísérletek csakis a költségvetési elvonások növelése, a fogyasztás radikális csökkentése, a szociális biztonság végletes leépítése, újabb és újabb hitelek felvétele formájában realizálódhatnak. Ha a gazdaság ilyen pályán mozog, hiába látják be a döntéshozók, hogy az adórendszer teljesítményeket tart vissza — a túlélés érdekében kénytelenek az adókat még tovább emelni. Hiába látják be, hogy az oktatás, a tudomány, a művelődés jelenlegi finanszírozása tragédiához vezet — nincs más lehetőségük, mint még tovább csökkenteni a „támogatást”. Folytathatnánk a kényszerlépések felsorolását.

E kényszerpályáról való letérésnek tehát a gazdasági szerkezet és a tulajdoni rendszer radikális átalakítása az egyedüli módja, de ezek feltételezik a politikai berendezkedés lényeges változásait. Ezek nélkül veszteségforrásaink gazdaságtalan termelés, ésszerűtlen beruházások, felesleges, sőt káros intézmények formájában tovább működnek.

A közigazgatás és a gazdaság iránt érdeklődők zöme számára egy ilyen szituációban nem az a fő kérdés, hogy milyen lesznek a jövő évi szabályozók. Valódi sorskérdések érdemi megközelítését várják. Használható támpontokat, amelyek segítik az eligazodást, vagy legalább az útkeresést ebben a lényegét tekintve egyértelmű és világos, de részleteit, szakmai vonatkozásait tekintve szinte kiismerhetetlenül bonyolult helyzetben Joggal várják azt, hogy szakemberként és egyre inkább öntudatára ébredt állampolgárként rendezvényeinken is hallathassák szavukat. S minden bizonnyal várnak valami reménysugarat, valami biztatót is.

Nem ígérk, a közigazgatási napok rendezői, hogy e várakozások mindegyikének meg tudnak felelni. A program összeállítása során igyekeztünk figyelembe venni ezeket az igényeket. Kérjük, hogy az érdeklődők törekvéseinket méltányolják, és tiszteljék meg részvételükkel rendezvényeinket. Előadásainkon, vitáinkon a közigazgatási, szakmai megközelítések dominálnak, de igyekezzünk elkerülni a szakbarbárság csapdáját. Reméljük, hogy a rendezvények szakmai megalapozottsága kirekeszti mind a buta dogmatizmust és az indokolatlan hatalomfölté reflexeket, mind pedig az ellenkező előjelű, éretlen handabandázást.

Várunk minden érdeklődőt, különösen pedig az aktív résztvevőket!

Czagány László,

a Magyar Közigazgatási Társaság megyei intézőbizottságának tagja

Változások a Kiszöv élén

Az Ipari Szövetkezetek Csongrád Megyei Szövetségének küldöttközgyűlése meg június elején döntött arról, hogy a jövőben társadalmi elnök vezetésével működjön tovább a szövetség. Akkor Pálmai Antal, a Medikémia Kiszövetkezet elnöke kapott bizalmat a küldöttektől. Időközben — július 29-én — a Kiszöv elnöksége a szövetség titkárárt

is kinevezte, aki Keveváry József, az ipari szövetkezetek párttitkára lett.

Tegnap, pénteken délelőtt a Kiszöv-székházban megtartott elnökségi ülés keretében került sor a két új tisztségviselő beiktatására. Szeptember 30-án ugyanis Horváth Jánosnak, aki 15 even át vezette a szövetséget, és most, nyugállományba vonul, mandátuma lejárt